

Ion Pavlescu

Admir tinerii serioși

În stagiunea ce a trecut mi-am adunat gândurile și m-am aventurat cu toată ființa spre ceva ce așteptam de mult, spre ceea ce năzuiam. Întru desăvîrșire: rolul de căpătîi. Henric al IV-lea — Pirandello. Ce am făcut? Ce am transmis? Nu știu. Atît pot să afirm: am dorit, am iubit, am urît, cu dorința de a mă intrupa într-o ființă curioasă, dar demnă, ciudată, dar limpede: meandre stăpînite.

Plăcut e să te frămîntîi ca să ajungi la realizare! Lupta crîncenă cu ghidușile fanteziei îți sugerează fel de fel de soluții. Pe care s-o alegi? Pofta le-ar vrea pe toate. Ai oare suficient discernămint? Ce plăcut e să te zbați pentru a fi real, a convinge.

E ușor de spus: „vreau să...” Dar „cum?”

Întîia mea preocupare și în stagiunea aceasta ca și în altele a fost să-l fac pe omul din sală să creadă că vorbele ce rostesc, chipul în care apar, ceea ce fac și gîndesc sînt vorbele, chipul, faptele, gîndurile personajului.

Sfîntă minciună! De fapt, asta este — cred — marele secret al meseriei noastre: „nu sînt eu... sînt celălalt”.

Mă încăpățînez să rămîn așa — mereu altul, mereu proaspăt, fără zvîcniri teribiliste. Cu atît mai mult, și în ciuda faptului că în unele teatre actorii sînt apreciați pentru „ce joacă” și nu pentru „cum joacă”. Platforme profesionale create de conjunctură, teren favorabil nașterii unor false vedete. Acestea se crampoanează de o platformă subredă pentru a-și menține forma și poza. La un moment dat, sub imperiul împrejurărilor, ele definesc calitatea unui colectiv. False vedete, ele doresc din toată inima să servească drept exemplu. Toți vrem, însă, să fim exemple demne de urmat. Dar cîți dintre noi putem fi cu adevărat? Faptul că fiecare dintre noi crede acest lucru despre sine însuși, face ca, teoretic, „mitul” să se elimine de la sine. Alesul rămîne să fie desemnat de alții, în funcție de noi, de preferințe și de gust. Iar noi rămînem în munca noastră de zi cu zi cu marea întrebare care ne frămîntă: oare au ce învăța tinerii de la noi? În special acei tineri care, abia „alfabetizați”, se vîd realizați numai în București; acei tineri care preferă să fie acolo, figuranți, decît să-și desăvîrșesc aici meseria, punînd în practică, mult și fructuos, ce au învățat în institut; acei tineri care vin în teatrele de provincie, blazați, a toate știutori, dorind „absurdul” sau să cunoască „realul”.

Admir tinerii serioși — de felul unor Valeriu Delacheza, Dan Vernes, Valeriu Dogaru, Tudor Gheorghe — preocupați de desăvîrșire, conștienți de valoarea Teatrului Național unde lucrează — teatru de tradiție, cu un colectiv sudat, talentat, dornic de mari realizări, dar prea puțin pus în valoare, din păcate, după realele lui capacități.

De altă parte, în nesfîrșitele noastre căutări, ni se întîmplă de multe ori să uităm ce vrem. Atunci simțim lipsa marilor personalități artistice, a oamenilor care știu ce vor. În general, în teatre, sînt prea mulți avocați ostentativi, alambicați și pedanți. Avem nevoie să dovedim, și să ni se dovedească practică, ce știm, ce putem. Teoria singură nu duce prea departe. Lucrul de căpătîi este verificarea practică; numai ea dă valoare și constanță.

Stagiunea care a trecut a însemnat pentru mine trudă, dar și satisfacții. În primul rînd